

Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміна «законодавство») від 9 липня 1998 р. № 12-рп/98. Офіційний вісник України. 1998. № 32 від 27 серпня 1998 р.

3. Шульга А.М. Теория государства и права : учеб. пособие. Харьков : Университет внутренних дел, 2000. С. 101.

4. Проблемы общей теории права и государства : учебник для вузов / под. ред. академика В.С. Нерсесянца. Москва : НОРМА, 2002. С. 359.

5. Теория держави і права. Академічний курс / за ред. Н.М. Оніщенко. Київ : Юрінком Інтер, 2006. С. 397.

6. Проект Концепції реформи адміністративного права України, схвалений на I Національній конференції з адміністративного права в 1978 р. С. 11–12.

7. Біла-Тіунова Л.Р. Службова кар'єра в Україні : монографія. Одеса : Фенікс, 2011. С. 117.

УДК 342.922

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.2-2.11>

КАРАЩЕНКО А.І.

ІНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В МИТНИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ

Статтю присвячено проблематиці інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України. Охарактеризовано діяльність судів загальної юрисдикції як інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України. З'ясовано, що уповноважені суб'єкти, які здійснюють діяльність, що має на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їхніх власних потреб та інтересів у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України – є окремими елементами інституційної системи гарантій забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України. Визначено, що інституційні гарантії адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України – це взаємоузгоджена цілісна сукупність уповноважених суб'єктів та їхня діяльність, що мають на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їхніх власних потреб та інтересів, а також створення належних умов для охорони та захисту прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні у митних органах України. Зроблено висновок, що є перспективи подальших наукових досліджень у цьому напрямі, зокрема, щодо: порівняльно-правового дослідження інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України та інших країнах Європи; еволюції інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України та країнах-членах ЄС; реформування антикорупційного законодавства України.

Ключові слова: запобігання та протидія корупції, боротьба з корупцією, антикорупційні інституції, права і свободи людини, інституційні гарантії забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції.

The article is devoted to the problem of institutional guarantees of administrative and legal support of the rights and freedoms of citizens in the sphere of prevention and combating corruption in the customs authorities of Ukraine. The activity of courts of general jurisdiction is described as institutional guarantees of administrative and legal security of the rights and freedoms of citizens in the sphere of preventing and combating corruption in the customs authorities of Ukraine. It is found out that authorized entities carrying out activities aimed at effectively ensuring the proper practical implementation of the opportunities established by the norms of law, citizens of Ukraine personally or through organizations created by them, and other authorized entities for the purpose of satisfying their own needs and interests in the field of preventing and combating corruption in the customs authorities of Ukraine – are separate elements of the institutional system of guaranteeing the rights and freedoms of citizens in the field of preventing and combating corruption in customs authorities of Ukraine. It is determined that institutional guarantees of administrative and legal support of the rights and freedoms of citizens in the field of preventing and combating corruption in the customs authorities of Ukraine are a mutually agreed whole set of authorized entities and their activities, with the aim of effectively ensuring the proper practical implementation of the opportunities established by law, citizens of Ukraine personally or through organizations created by them, and other authorized entities, to meet their own needs and interests, and created the proper conditions for the protection and protection of the rights and freedoms of citizens in the field of preventing and combating corruption in Ukraine in the customs authorities of Ukraine. It is concluded that there are prospects for further scientific research in this area, in particular, regarding: comparative legal study of institutional guarantees of administrative and legal protection of the rights and freedoms of citizens in the field of preventing and combating corruption in the customs authorities of Ukraine and other European countries; the evolution of institutional guarantees for the administrative and legal protection of the rights and freedoms of citizens in the field of preventing and combating corruption in the customs authorities of Ukraine and EU Member States; reform of the anti-corruption legislation of Ukraine.

Key words: *preventing and combating of corruption, fight against corruption, anti-corruption institutions, human rights and freedoms, institutional guarantees of the ensuring of the rights and freedoms of citizens in the sphere of the preventing and combating of corruption.*

Вступ. У процесі розвитку України як правової і демократичної держави, євроінтеграції України, потреби подолання корупції в Україні, реформування антикорупційного законодавства України великого значення набуває дослідження проблематики інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Дослідження проблематики інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України має велике практичне значення для подальшого вдосконалення законодавства України у сфері запобігання і протидії корупції, а також для вдосконалення правозастосовної практики в цій сфері. Внаслідок цього дослідження проблематики інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України є важливим для розвитку науки адміністративного права.

Постановка завдання. Метою статті є охарактеризувати інституційні гарантії адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Завданнями статті є такі: сформулювати авторське визначення поняття «інституційні гарантії адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України»; визначити елементи системи інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України; охарактеризувати діяльність судів загальної юрисдикції як інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Результати дослідження. Проблематика інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України є актуальною, а окремі її аспекти були предметом дослідження окремих сучасних науковців, зокрема: Д. Белова, В. Довжанина, Я. Лазура, М. Мельника, С. Серьогіна.

Інституційна система гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України включає сукупність уповноважених суб'єктів, які здійснюють діяльність, що має на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їхніх власних потреб та інтересів у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Уповноважені суб'єкти, які здійснюють діяльність, що має на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їхніх власних потреб та інтересів у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України – є окремими елементами інституційної системи гарантій забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Отже, інституційні гарантії адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України – це взаємоузгоджена цілісна сукупність уповноважених суб'єктів та їхня діяльність, що мають на меті ефективне забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їхніх власних потреб та інтересів, а також створення належних умов для охорони та захисту прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні у митних органах України.

Елементами системи інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України є такі:

1. Національне антикорупційне бюро України як провідна інституційна гарантія забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні.
2. Вищі органи державної влади: Верховна Рада України, Президент України та Кабінет Міністрів України.
3. Суди загальної юрисдикції.
4. Конституційний Суд України.
5. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – омбудсмен, який теж здійснює практичну діяльність у сфері запобігання та протидії корупції.
6. Спеціально уповноважені митні органи України.
7. Прокуратура України, у структурі якої функціонує Спеціалізована антикорупційна прокуратура.
8. Служба безпеки України, у структурі якої теж є антикорупційний підрозділ, що відіграє велике значення у сфері запобігання та протидії корупції. Зокрема, важливою в цьому контексті є практика діяльності СБУ у цій сфері, зокрема, щодо запобігання та протидії корупції у сфері національної безпеки та обороноздатності України.
9. Центральні та місцеві органи державної виконавчої влади. Зокрема, Національне агентство з питань запобігання корупції.
10. Органи місцевого самоврядування України – різних рівнів теж здійснюють діяльність щодо забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні.
11. Адвокатура України. Адвокати та їх об'єднання здійснюють важливу правозахисну діяльність в Україні на основі Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1] від 5 липня 2012 р. Зокрема, вони роблять вагомий внесок у забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні.
12. Неурядові антикорупційні організації, які є інституціями громадянського суспільства України, що здійснюють діяльність щодо забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції. До них, зокрема, належать такі: політичні партії, громадські об'єднання, благодійні фонди, професійні спілки та інші неурядові організації, які здійснюють свою діяльність щодо забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції.
13. Засоби масової інформації (далі – ЗМІ), що здійснюють діяльність щодо забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні. З-поміж ЗМІ велике значення мають сучасні інтернет-ЗМІ.

14. Міжнародні організації, які здійснюють боротьбу з корупцією: ООН, Рада Європи, ОБСЄ, НАТО та інші.

Велике значення боротьби з корупцією приділяє Рада Європи. В її межах функціонує Група держав проти корупції. У зв'язку з набуттям для України чинності Цивільної конвенції Ради Європи про боротьбу з корупцією (ратифіковано Законом від 16 березня 2005 р.) з 1 січня 2006 р. Україна стала сороковим членом Групи держав проти корупції. Групу було засновано в 1999 р. [2].

15. Європейський суд із прав людини, рішення якого, зокрема, щодо забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції, мають силу судового прецеденту в Україні.

16. Міжнародні антикорупційні неурядові організації, зокрема «Трансперенсі Інтернешнл». Міжнародні антикорупційні неурядові організації здійснюють постійний моніторинг щодо стану корупції в різних країнах світу і на основі їхніх незалежних і неупереджених даних вони складають відповідні рейтинги поширення корупції, аналітичні звіти та формують рекомендації у сфері забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції. На основі такої інформації та відповідних рекомендацій здійснюється міжнародне співробітництво щодо зниження рівня корупції в окремих регіонах чи державах світу, а також приймаються відповідні міжнародні договори у сфері запобігання та протидії корупції.

17. Окремі іноземні держави, які на основі двосторонніх і багатосторонніх міжнародних угод України надають міжнародну технічну, експертну, фінансову та іншу допомогу у процесі формування антикорупційних інституцій, вдосконалення антикорупційного законодавства України, обміну позитивним досвідом у сфері запобігання та протидії корупції. З-поміж таких держав доцільно виокремити США, Канаду, Литовську Республіку, Польщу, Німеччину, Австралію, Японію, Норвегію, Нідерланди, Швецію. Вивчення та імплементація позитивного зарубіжного досвіду щодо забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції має велике практичне значення для розбудови ефективної системи інституційних гарантій забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні та суттєвого зниження рівня поширеності корупції в Україні.

В умовах інтеграції України з європейським і світовим товариством одним із важливих аспектів сучасної державної правової політики є реформування та вдосконалення системи запобігання та протидії корупції. Жодні реформи в державному секторі не можуть бути реалізованими за умов високого рівня корупції. Досягнення успіху у процесі боротьби з корупцією є передумовою для демократичних перетворень у державі, зміцнення національної безпеки, зростання її економічного потенціалу, формування в суспільстві довіри до влади, покращення добробуту громадян України.

Вжиті за останні декілька років організаційно-правові заходи певною мірою забезпечили попередження та протидію корупції у митних органах Державної фіскальної служби України (далі – ДФС), що базуються на принципах системності та наступальності в боротьбі з корупцією, розподілі функцій і відповідальності суб'єктів, на які покладені завдання із запобігання та протидії корупції. Водночас ця діяльність потребує подальшого вдосконалення, забезпечення комплексного поєднання профілактичних, попереджувальних і правових заходів, спрямованих як на безумовне дотримання норм чинного антикорупційного законодавства, так і на усунення причин та умов, що створюють сприятливе підґрунтя для вчинення корупційних правопорушень у сфері службової діяльності. Крім того, очевидно є необхідність у зосередженні зусиль на вирішенні у межах компетенції митних органів ДФС питань цілеспрямованої нейтралізації соціальних та економічних чинників відомчої корупції [3, с. 94].

Основними причинами здійснення антикорупційної реформи протягом останніх п'яти років стали такі: прагнення народу України та численних інституцій громадянського суспільства збудувати кращу державу після Революції гідності 2013–2014 рр., приєднання України до міжнародних угод у сфері боротьби проти корупції, процес євроінтеграції України, членство у Раді Європи, формування антикорупційних неурядових інституцій, вплив бізнесу, ЗМІ, ЄС, міжнародної спільноти, окремих зарубіжних держав, на вищі органи влади України з метою знизити рівень корупції та суттєво вдосконалити ефективність діяльності антикорупційних інституцій в Україні, участь у різних програмах технічного співробітництва та оцінювання рівня корупції.

Сьогодні провідною антикорупційною інституцією в Україні є Національне антикорупційне бюро України, з яким міжнародна спільнота та громадянське суспільство, пов'язують надії на якісну зміну ситуації щодо запобігання та протидії корупції в Україні. Саме тому, вважаємо за

доцільно охарактеризувати Національне антикорупційне бюро України як провідну інституційну гарантію адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України у наступному окремому підрозділі даної роботи.

О. Новіков зазначає, що створення Національного антикорупційного бюро України загалом відповідає виконанню зобов'язань України, передбаченим міжнародними антикорупційними актами. Обрана Україною модель спеціалізованого антикорупційного органу також загалом відповідає стану корупції в країні та завданням, які стоять перед НАБУ на шляху подолання масштабної корупції.

Очевидно, що необхідно терміново виправити низку юридично-технічних вад нового закону, адже несвоєчасне вирішення зазначених проблем може піддати сумніву легітимність новоствореного антикорупційного органу. Зрештою, навіть найкращий закон буде справді ефективним тоді, коли він належним чином виконуватиметься. Доцільно зазначити, що чим ефективніше працюватиме НАБУ, тим більший спротив зустрінуть його працівники з боку корумпованих посадовців у вищих ешелонах влади, проти яких його діяльність і спрямована [4, с. 56].

Ефективність протидії корупції в Україні також доцільно проаналізувати на основі її місця у світовому рейтингу Індексу сприйняття корупції, який щорічно оприлюднюється всесвітньою Міжнародною організацією «Трансперенсі Інтернешнл» (Transparency International). Розглянемо нижче позиції України у світовому рейтингу Індексу сприйняття корупції «Трансперенсі Інтернешнл» за 2017–2018 рр.

2017 р. – Україна здобула 30 балів зі 100 можливих і посіла 130 місце (зі 180 країн). Це на 1 бал більше та на 1 позицію вище, ніж у 2016 р. (29 балів, 131 місце зі 176 країн). Але в динаміці результати минулого року нижчі (1 бал проти 2), ніж у 2016 р. [5].

Україна дещо покращила свої показники в 2018 р. Її результат – 32 бали та 120 місце серед 180 країн. Отже, Україна здобула ще 2 бали та піднялася на 10 місце (результат за 2017 р. – 30 балів, 130 місце). Україна з-поміж своїх сусідів змогла обійти лише Російську Федерацію (28 балів, 138 місце). Натомість решта мають вищі оцінки: Польща – 60, Словаччина – 50, Румунія – 47, Угорщина – 46, Білорусь – 44, Молдова – 33 бали [6].

Нижче охарактеризуємо діяльність судів загальної юрисдикції як інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Суди загальної юрисдикції діють на основі Конституції України [7], Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [8] від 7 липня 2010 р., інших законів України. Відповідно до ч. 3 ст. 124 Конституції України судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції.

Рішення судів загальної юрисдикції України в корупційних справах іноді є суперечливими і неоднозначними. Наприклад, суд виправдав працівника митних органів України, який фактично отримав хабар, на основі формальних підстав. Суд виправдав начальника відділу митного оформлення № 1 митного поста «Південний термінал» Київської митниці ДФС за відсутністю події злочину. За матеріалами справи, у квітні-травні 2017 р. митник нібито отримав 800 доларів від керівника ТОВ «Електромобілі» за безперешкодне розмитнення 8 автомобілів з електричними двигунами. Його дії кваліфіковано за ч. 1 ст. 368 КК. Суд з'ясував, що датою надходження матеріалів правоохоронних і контролюючих державних органів про виявлення злочину є «26 січня 2017 р.», з правовою кваліфікацією «ч. 3 ст. 368 КК України», з такою фабулою: з повідомлення Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю СБ України службові особи Київської митниці ДФС України ОСОБА_5, ОСОБА_6 та ОСОБА_7 налагодили механізм одержання неправомірної вигоди від суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за неперешкодження у розмитненні транспортних засобів у зоні діяльності митного поста «Димитрово».

Постановою військової прокуратури Київського гарнізону Центрального регіону від 26 червня 2017 р. було виділено матеріали щодо обставин, що стосуються обвинуваченого. Однак про підозру йому повідомили ще 25 травня за ч. 3 ст. 368 КК, а згодом змінили на ч. 1 ст. 368 у тому ж провадженні. Суд зробив висновок, що повідомлення про підозру обвинуваченому та інші слідчі дії, здійснені органом досудового розслідування на зібрання доказів для доведення вини за ч. 1 ст. 368 КК, здійснені з порушенням встановленого порядку, без внесення відомостей до ЄРДР, а тому є недопустимими. Суд ухвалив виправдувальний вирок за відсутністю події злочину і закриття справи [9].

А з іншої резонансної справи екзаступник начальника Львівської митниці ДФС Володимир Шокало, затриманий за пропонування \$40 тисяч хабара, відбувся штрафом у 8,5 тисячі гри-

вень. У рішенні суду сума хабара зменшилася вчетверо. Наприклад, у березневих ухвалах у справі про дачу Шокалом хабара фігурувало \$40 тисяч. Спочатку Шокалу інкримінували ч. 3 ст. 369 КК (Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі), яка передбачає покарання від 4 до 8 років позбавлення волі з конфіскацією майна або без такої. Однак в ухвалі від 28 серпня сума хабара зменшилася до \$10 тисяч. І засудили митника за значно м'якшою статтею – ч. 1 ст. 369-2 КК, яка передбачає штраф від 3400 до 8500 грн або обмеження волі на строк від 2 до 5 років, або позбавлення волі на строк до 2 років. Шокало повністю визнав свою вину та надав суду пояснення, аналогічні фабулі обвинувачення.

Суд визнав його винним за ч. 1 ст. 369-2 КК України (зловживання впливом) і засудив до 8500 гривень штрафу із позбавленням на 3 роки обіймати посади в органах ДФС, органах державної влади та місцевого самоврядування. \$10 тисяч хабара суд конфіскував у дохід держави. Під час ухвалення рішення суд врахував «вчинення обвинуваченим злочину невеликої тяжкості, особу обвинуваченого», зокрема, те, що він раніше не судимий, виключно позитивно характеризується за місцем проживання та попереднім місцем праці, має численні подяки та нагороди, добровільно звільнився з ДФС, а також має на утриманні батьків-пенсіонерів і двох малолітніх дітей, широко покався [10].

Важливим у розбудові спеціалізованих антикорупційних інституцій і в судовій реформі України є заснування Вищого антикорупційного суду в Україні. Згідно із ст. 1 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» [11] від 7 червня 2018 р. Вищий антикорупційний суд є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судустрою України.

Відповідно до ст. 4. Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» повноваження Вищого антикорупційного суду такі:

– здійснює правосуддя як суд першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях щодо злочинів, віднесених до його юрисдикції (підсудності) процесуальним законом, а також шляхом здійснення у випадках і порядку, визначених процесуальним законом, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях;

– аналізує судову статистику, вивчає та узагальнює судову практику у кримінальних провадженнях, віднесених до його підсудності, інформує про результати узагальнення судової практики Верховний Суд та надає йому пропозиції до висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються організації та діяльності Вищого антикорупційного суду, спеціальних вимог до суддів цього суду та гарантій їхньої діяльності, а також оприлюднює їх на своєму офіційному вебсайті.

Збори суддів Вищого антикорупційного суду України 7 травня 2019 р. ухвалили рішення про початок роботи новоствореного суду 5 вересня 2019 р. Відповідне рішення підтримали 32 судді, один проголосував проти і двоє утрималися [12].

Висновки. Отже, на основі вищевикладеного можна зробити висновок про те, що практика розгляду справ про корупційні правопорушення судами загальної юрисдикції України є неоднозначною і суперечливою, сподіваємося, що найближчим часом буде завершено судову реформу, яка сприятиме підвищенню якості роботи судів загальної юрисдикції, і Вищий антикорупційний суд розпочне свою ефективну діяльність.

Поняття «інституційні гарантії адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України» можна визначити як взаємоузгоджену цілісну сукупність уповноважених суб'єктів та їхню діяльність, що мають на меті ефективно забезпечення належного практичного втілення в життя можливостей, установлених нормами права, громадянами України особисто або через створені ними організації та іншими уповноваженими суб'єктами з метою задоволення їхніх власних потреб та інтересів, а також створення належних умов для охорони та захисту прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Формування якісно нових спеціалізованих антикорупційних інституцій – Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції є суттєвим здобутком у процесі вдосконалення та підвищення ефективності функціонування системи інституційних гарантій забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції в Україні.

Є перспективи подальших наукових досліджень у цьому напрямі, зокрема, щодо: порівняльно-правового дослідження інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України та інших країнах Європи; еволюції інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечен-

ня прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України та країнах-членах ЄС; реформування антикорупційного законодавства України.

Отже, у статті охарактеризовано проблематику інституційних гарантій адміністративно-правового забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання та протидії корупції у митних органах України.

Список використаних джерел:

1. «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
2. Україна стала сороковим членом Групи держав Ради Європи проти корупції (ГРЕКО). URL: <https://minjust.gov.ua/ua/news/6948>.
3. Коваль Н. Протидія корупції в митних органах ДФС. *LEX PORTUS*. 2017. № 6 (8). С. 93–104.
4. Новіков О. Світовий досвід функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. 2015. Вип. 43. С. 52–57.
5. Індекс сприйняття корупції-2017. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-koruptsiyi-spi-2017>.
6. Індекс сприйняття корупції-2018. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryinyattyakoruptsiyi-2018>.
7. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 30. Ст. 131.
8. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 41–42, № 43, № 44–45. Ст. 529.
9. Суд виправдав митника від хабара, бо військова прокуратура запізно внесла дані до ЄРДР. URL: <https://www.sud-report.org.ua/2019/02/sud-vypravdav-mytnyka-vid-khabara-bo-viys-kova-prokuratura-zapizno-vnesla-dani-do-yerdr>.
10. Митник-хабарник, яким хвалився Луценко, відбувся штрафом. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2017/09/7/7154301>.
11. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 7 червня 2018 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 24. Ст. 212.
12. Вищий антикорупційний суд України має запрацювати 5 вересня. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-sud-5veresnia-vasu/29926827.html>.